

Терлецька В.О. к.е.н.,
асистент кафедри Менеджменту і
міжнародного підприємництва
Національний університет «Львівська
політехніка», м. Львів, Україна

ВЕНЧУРНЕ ФІНАНСУВАННЯ

На сьогодні інноваційна модель розвитку є однією з найбільш ефективних та вартісних. Вона ґрунтується на розвитку наукових досліджень, що трансформуються у нові види продукції, сучасні технології виробництва та забезпечують обмін надбаннями на комерційних засадах.

Як відомо, венчурний капітал є чинником прискорення розвитку НТП. Світова практика підтвердила, що виникнення венчурного капіталу призвело до значної активізації інноваційних процесів.

Принципова відмінність венчурного капіталу від традиційного фінансування визначається у тому, що інвестування здійснюється в ідею, проект з підвищеним рівнем ризику, а провідна роль в інвестуванні наукових досліджень і розробок поступово переходить від державного до приватного сектора.

Створення й освоєння нових технологій з одночасною максимізацією прибутку з підвищеною долею ризику потребує співпраці з активними, досвідченими, стратегічно орієнтованими інституційними інвесторами, що спеціалізуються на підборі та управлінні технологічними інноваційними проектами, погоджуються йти на виправданий ризик задля отримання доходу.

Особливістю венчурного капіталу є його залежність від людського фактору, оскільки інтелектуальний капітал людини створює основу функціонування венчурного бізнесу. Отже, венчурний капітал є інтегрованою єдністю фінансового та інтелектуального капіталів.

Венчурному капіталу притаманний синергетичний ефект впливу на ділову активність шляхом розвитку інноваційної діяльності.

Все це дає підстави стверджувати, що венчурний капітал як особливий фактор інноваційного економічного зростання сприяє перетворенню господарських систем різного рівня на інноваційний тип розвитку для ефективного структурного оновлення економіки.

Особливостями венчурного капіталу є: високий ступінь ризику; постійний зв'язок з інноваційною і науково-технічною діяльністю; поєднання фінансового та інтелектуального ресурсів; різна прибутковість на окремих фазах його життєвого циклу. Для ринку венчурного капіталу, який належить до типу ринків недосконалої конкуренції, характерні прояви асиметрії: нерівномірний розподіл інформації між суб'єктами - венчурними інвесторами та споживачами (реципієнтами) капіталу. Інформаційні переваги, як правило, мають реципієнти венчурного капіталу. В цьому ринковому середовищі пропозиція та попит врівноважуються ринковими посередниками - компаніями венчурного капіталу [1, с. 27-28].

Головними чинниками, що сприяють розвитку венчурного бізнесу у світі є: наявність науково-освітньої бази та потужного дослідницького сектора;

розвиненість фінансових інститутів і ринків страхового й пенсійного секторів; наявність та розвиненість фондового ринку; політична й макроекономічна стабільність, стале економічне зростання; стабільний попит з боку держави та приватного сектора на наукові дослідження й розробки; наявність вільного капіталу [3, с. 115]. В Україні ж більшість зазначених умов має суперечливий характер, оскільки на сьогодні венчурний бізнес перебуває лише на стадії раннього розвитку, що зумовлено політичною та економічною ситуацією.

Сьогодні венчурний бізнес займає провідне місце у світовій інвестиційній індустрії. Він є засобом високоприбуткового розміщення капіталу й ефективним механізмом упровадження інновацій. Світова спільнота вже давно і дуже активно використовує можливості венчурних інструментів для розвитку реального сектора економіки і підвищення прибутковості активів [4, с. 392].

У фінансовій сфері розвитку інноваційної діяльності країн ЄС та США за останні 20 років відбулися істотні зміни.

За географічним розподілом інвестицій венчурного капіталу за 2012-2016 рр. спостерігається тенденція до зростання: Азія – від 5 до 39 млрд. дол., Європа – від 10 до 16 млрд. дол., Америка – від 43 до 72 млрд. дол. та США – від 41 до 69 млрд. дол.[4]

Америка після двох років сильної венчурної активності зазнала суттєвого скорочення обсягу угод – на 22,9% [4, 5]. Вартість угод також знизилася з рекордно високого показника 2015 р. у 82 млрд. дол. до 72 млрд. дол. Серед обсягу венчурних інвестицій на континенті більше половини припадає на США, де венчурний капітал за 2016 р. склав 69,1 млрд. дол. Порівняно з піком в 79,3 млрд. дол., що спостерігався в 2015 р., а загальна активність скоротилася більше ніж на 20%.

За даними [3, с. 392], у деяких випадках економічний спад був майже неминучим, оскільки циклічний бум в інвестиційній діяльності призвів до переоцінених сподівань, результатом чого стало зростання суми фінансування, та разом із тим деякі інвестори починали відступати. Але навіть тоді, коли активність знизилася, інвестори, як і раніше, готові вкладати до перспективних компаній значні інвестиції, якщо вони зможуть задовольнити більш суворі критерії якості.

Європа зазнала зниження венчурного капіталу на 11% за вказаний період, а кількість угод зменшилася на 28% [4]. Це пов'язано із британською стратегією Brexit і ступенем геополітичної невизначеності в інших європейських країнах. Разом з тим обмінні курси євро, британського фунта і долара допомогли зберегти певну стійкість європейського ринку венчурного капіталу.

Обсяг венчурного інвестування в Азії за 2016 р. відзначився стабільністю. Це пов'язано з тим, що на початку 2016 р. багато регіонів підтримували загальне фінансування в Азії, а в другій половині року обсяги інвестування склали лише 500 млн. дол.

В сучасних умовах відтоку капіталу з України, колапсу у банківській сфері, «рекордного» бюджетного дефіциту головним джерелом припинення катастрофічного падіння економіки є тісне співробітництво з міжнародними

фінансовими організаціями: Світовим банком, Міжнародним валютним фондом та іншими іноземними фінансовими установами, які надають значні кошти, розробляють проекти виходу на траєкторію сталого економічного зростання. Ефективність розподілу залучених фінансових ресурсів як джерела розвитку і поступової інтеграції України в систему світового господарства є пропорційною обсягам виробництва валової продукції, золотовалютних резервів, державному боргу. Кредити переважно використовуються на покриття дефіцитів платіжних бюджетів, сплати відсотків за попередні позики, тобто на зменшення загрози дефолту. Незважаючи на отримані кредитні ресурси, досі не вирішені стратегічні проблеми структурних перебудов, не запроваджені дієві моделі переорієнтування економіки країни відповідно до вимог міжнародних фінансових установ. Сучасна економічна політика глобалізації, розвиток фінансових інноваційних технологій потребують підвищення ефективності зовнішніх запозичень та активізації небанківського сектора фінансування, модифікації наявного механізму державного регулювання, формування й добір ефективних, інноваційних, експортоорієнтованих проектів з позиції потреб іноземних фінансових партнерів [5].

Аналіз венчурної індустрії в Україні за період 2014–2017 рр. характеризувався такими особливостями: зменшенням кількості номпаній з управління активами (КУА) та нестабільністю інститутів спільного інвестування (ІСІ), низькою часткою активів ІСІ в обсязі ВВП країни, незначною присутністю венчурних фондів на організованих ринках через малу прибутковість та високий рівень ризику.

Умови функціонування венчурних фірм в Україні на сьогоднішній день відрізняються від умов функціонування у державах з розвиненою економікою, тому потенціал інноваційного управління повинен максимально враховувати особливості, традиції та специфіку країни в цілому та регіону. Вищезазначені фактори перешкоджають розвитку венчурного фінансування в Україні і потребують удосконалення всього механізму впровадження інноваційних проектів, що мають перспективу виходу на конкуренту ринкову арену. Основним джерелом подолання наявних бар'єрів є стабільна державна підтримка та ініціативність, а також заохочення венчурного інвестування як на ранніх стадіях, так і під час подальшої реалізації перспективних ідей.

Отже, підсумовуючи вищесказане, варто наголосити, що венчурне інвестування є ефективним інструментом впливу на основні макроекономічні показники в країні. Активізація венчурного інвестування в Україні має стати пріоритетним завданням як органів державної влади, так і міжнародних фінансових інститутів і приватних інвесторів.

Важлива роль для розвитку венчурного фінансування належить державі та повинна супроводжуватися створенням інституційних механізмів управління та регулювання, які охоплюють не лише нормативно – правові акти, а й повинна регулюватися державними установами з використанням системи специфічно - орієнтованих регуляторів у вигляді національних ініціатив та програм. Можливість застосування нових фінансових інструментів активізації інноваційної

діяльності в Україні дозволить частково вирішити наявні проблеми, насамперед, малого й середнього бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Пилипенко Б.Г. Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційних процесів: дис. ...кандидата ек. наук: 08.00.08 Пилипенко Борис Григорович. – К., 2015. – 273 с.
2. Поляк, М. М. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування в Україні [Електронний ресурс] / М. М. Поляк // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2013. – № 5. – С. 113–116.
3. Мордань Є.Ю. Венчурне інвестування в Україні та світі: сучасні тенденції та особливості розвитку [Електронний ресурс] / Є.Ю. Мордань, Ю.В. Відменко, Ж.О. Кобець //Гроші, фінанси та кредит. - 2018. - Випуск 17. - С.391-399.
4. Venture Pulse: Global Analysis of Venture Funding. KPMG International. URL: <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights.html>.
5. Замлинський В.А. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування як складової фінансового забезпечення інноваційної діяльності України [Електронний ресурс] / В.А. Замлинський // Фінанси. Економічна безпека Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія. Економічні науки. Науковий журнал. – 2014. -Випуск №5-6. - С. 172-179.

Тимошук Л.А., магістрант,
СНУ ім. Лесі Українки, м. Луцьк, Україна
Науковий керівник: Ліпич Л.Г., д.е.н.,
професор кафедри економіки, безпеки та
інноваційної діяльності підприємства СНУ ім. Лесі
Українки, м. Луцьк, Україна

ОЦІНЮВАННЯ ЧИННИКІВ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ІНВЕСТИЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЧНОГО ОНОВЛЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Технологічне оновлення підприємства вимагає значних капітальних і поточних витрат, які за економічною сутністю є інвестиційними, що необхідні для придбання нового обладнання, реконструкції виробничих приміщень, встановлення і запуску в роботу технологічних ліній і агрегатів. Враховуючи це, під час формування рішення про технологічне оновлення підприємства слід виконати два важливих аналітичних завдання – оцінити потребу підприємства у інвестиційних ресурсах та оцінити чинники, які впливають на рівень інвестиційного забезпечення підприємства. Виконання цих завдань надасть керівникам підприємств інформацію про обсяг інвестицій, які необхідно залучити для технологічного оновлення підприємства, на основі чого вони зможуть аргументовано приймати рішення щодо вибору джерел і методів залучення інвестицій. Отже, для виявлення фактичного стану інвестиційного забезпечення технологічного оновлення підприємства і розроблення аргументованих рекомендацій з його покращання необхідним є ідентифікувати та оцінити чинники, які впливають на означений процес.

На наш погляд, найбільш значущими можна виділити наступні чинники: